

MOBIL ALOQA TELEFONLARINING INSON SALOMATLIGIGA TA'SIRI

Berdimurodova Gulnoza G'aybullo qizi

Jizzax davlat pedagogika universiteti

Annotatsiya

Ushbu maqolada hayotimizga texnologiyalarning kirib kelishi, mobil aloqa vositalar inson hayotiga qay darajada ta'sir qilayotgani, milliy mentalitetimizga salbiy ta'siri, aynan shu texnologiyalarning ba'zilaridan ko'p foydalanish insonlarda turli xildagi o'sma kasalligi, irsiy kasallik va boshqa kasalliklarni keltirib chiqarishi haqida ma'lumotlar yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: axborot texnologiyalari, axborot xurujlari, bumerlar, X avlod, milleniallar, xavfli kasalliklar, telefon nurlanishi, saraton o'smasi.

Abstract

In this article, the introduction of technologies into our lives, the extent to which mobile communication tools affect human life, the negative impact on our national mentality, and the excessive use of some of these technologies can lead to various tumor diseases, genetic diseases and other diseases in humans. information about the causes of diseases is highlighted.

Key words: information technology, information attacks, boomers, X generation, millennials, dangerous diseases, phone radiation, cancer.

Bugun hayotimizning barcha jabhalariga inson tafakkurining mahsuli bo'lgan zamonaviy texnologiyalarning shiddat bilan kirib kelishi, yangidan – yangi imkoniyat va qulayliklarni yaratmoqda, jamiyat taraqqiyoti yuksalishi, xalq farovonligining yanada oshishiga xizmat qilmoqda.

Ilm fan sohasi tez sur'atlarda rivojlanayotgan XXI asr – axborot texnologiyalari va intellektual salohiyat asri sifatida e'tirof etilayotgani ham bejiz emas. Tabiiyki, ana shunday o'zgarish va yangilanishlar davrida kishilarning atrofda yuz berayotgan voqea – hodisalarni bilish, o'rganish va tadqiq etish, hamda xulosa chiqarishga bo'lgan ehtiyoji ham ortadi. Axborot almashuvi jarayonlarining takomillashuvi natijasida televidenie, radio, va matbuotdan tashqari yana bir mukammal tizim - internet hayotimizga kirib keldi. Telekomunikatsiya sohasidagi qulay tezkor va zamonaviy usullardan biri bo'lgan bu tarmoq imkoniyatlarni yanada oshirdi. Undan istalgan ma'lumotni qisqa fursatda olishimiz, foydalanishimiz, bilimlarimizni mustahkamlashimiz va yangiliklardan xabardor bo'lishimiz mumkin. Chegara bilmas axborot manbaidan foydalanishda ma'lum me'yorlarga amal qilish esa insonlarni turli ommaviy axborot "xuruj"lari, norasmiy manbalarning salbiy ta'siridan saqlashda muhim o'rin tutadi.

Tarmoq orqali milliy mentalitetimizga xos va mos bo'lmagan g'arbona hayot tarzini targ'ib etuvchi turli sayoz va jangari film, multfilm, shou dastur hamda videoroliklarni tomosha qilish, zo'ravonlik aks etgan mobil aloqa o'yinlarini o'ynash, ayrim yoshlarning ta'lim-tarbiyasi, turmush tarzi va madaniyatiga salbiy ta'sir qilayotgani hech birimizga sir emas. Bu kabi jamiyatimizga xos bo'lmagan illatlarning

oldini olishda farzandlarimizning tashqi ta'sirlar, ayniqsa internet va xorijiy telekanallar orqali namoyish etilayotgan g'arazgo'ylikni targ'ib etuvchi vositalardan himoya qilish har birimizning burchimizdir.

Olimlarimizning bergan ma'lumotiga ko'ra, jangari mobil o'yinlari, ayniqsa, bolalarda qiziqqonlik va murosasizlik, atrofdagilarga nisbatan befarq, shafqatsiz munosabatda bo'lish, o'z hissiyotlarini ustun qo'yish, o'yindagi holatlarni real hayotda takrorlashga bo'lgan ishtiyoq kabi salbiy holatlar shakllanishiga olib keladi. Bu esa o'z navbatida kundalik turmushda kutilmagan muammo va ko'ngilsizliklarni keltirib chiqarmasligiga hech kim kafolat bera olmaydi. Davlatimiz siyosatining ustuvor maqsadlaridan biri yosh avlodni jismonan va ruhan sog'lom, aqlan barkamol qilib voyaga etkazish, ularni kelajagimizning munosib vorislari etib tarbiyalashga ko'maklashishdan iborat ekan, bu borada hammamiz farzandlarimiz tarbiyasi uchun birdek mas'ul bo'lishimiz lozim.

Hozirgi kunga kelib inson mobil aloqa vositalarisiz hayotini tasavvur qilishi qiyin hisoblanadi. Chunki telefon hayotimizning muhim vositalaridan biri bo'lishga ulgurdi. Ko'cha-ko'yda yigit-qizlarning qo'lidan telefon tushmasligi bunga bir misoldir. To'g'ri, texnika asrida yashayapmiz, lekin o'zimiz ixtiro qilgan vositalarga o'zimiz qaram bo'layotganimiz achinarli holat. Jumladan, faqat o'smirlar emas, balki katta yoshdagilar, hattoki yosh bolalar ham telefonga soatlab vaqt sarflashmoqda.

Bugungi kunda dunyoda uyali aloqa abonetalari soni 1,9 milliardni ko'rsatmoqda. Mamlakatimizda bo'lsa, har ikki kishining birida uyali telefon mavjud hisoblanadi. Bir kunda 24 soat borligini inobatga olsak, odamlar bu vaqtning teng yarmini, hattoki undan ko'proq qismini telefon uchun sarflashmoqda. Bir necha yil ilgari bu xususida tadqiqotlar ham o'tkazilgan. Kuzatuvlar davomida 3 ta guruhdagi ming kishi o'rtasida so'rovnoma o'tkazilgan-bumerlar (1946-1964-yillarda tug'ilganlar), X avlod (1965-1980-yillar), milleniallar (1981-1996-yillar). Ushbu guruhdagilardan bir sutkada o'rtacha qancha vaqt smartfonga sarflashi so'ralgan. So'rovnoma natijasiga ko'ra, ushbu guruh vakillari o'rtasida smartfondan foydalanish borasida u qadar katta farq bo'lmagan. "Bumerlar" o'rtacha 2,5 soat, "X avlod" – 3 soat, "Milleniallar" – 3,7 soat sarflashar ekan. Buning natijasida inson qanchalik yosh bo'lsa, shunchalik ko'p vaqtni texnikaga sarflaydi degan xulosani ko'rishimiz mumkin.

Mobil aloqa vositalari bir qancha qulayliklarga ega bo'lishiga qaramasdan, inson ongiga, salomatligiga etarlicha salbiy ta'sir ko'rsatib kelmoqda. Aynan telefon qaysi tarafdin foydalanilsa, o'sha tarafdagi miya faoliyatini ko'proq kuchsizlantirmoqda hamda zararli o'simta hosil bo'lishiga olib kelmoqda. Statistika ma'lumotlarga qaraydigan bo'lsak, har yili 100 000 nafar kishining eshitish sistemasi faoliyatini buzib, kelgusida kar bo'lishiga sabab bo'lmoqda. Jumladan Buyuk Britaniyaning 4700 aholisida miya o'simtasi tashxisi qo'yilgan hamda ularning soni oxirgi 30 yil ichida o'rtacha 45 foizga oshgan hisoblanadi. O'simta paydo bo'lishining asosiy sabablari hali to'liq javobini olganicha yo'q. Xususan, mobil aloqa vositalaridan taralayotgan nur inson miya hujayralariga jiddiy ta'sirini ko'rsatib, turli xildagi xavfli kasalliklarga sababchi bo'ladi. Mobil aloqa vositalari yangilanayotgani sayin ularning inson salomatligiga salbiy ta'siri ortib bormoqda.

Kuzatuvlar shuni ko'rsatadiki, kamerali telefonlarning nurlanishi oddiy uyali telefonlarga qaraganda sezilarli darajada ko'p. Dunyo miqyosida, har 20 ta

insonda 1 tasi ushbu mobil aloqa nurlanishining qurboni bo'lmoqda. Mutaxassislar tekshiruviga binoan, bosh miya to'qimalarining zararlanilishi birdaniga emas, aksincha 15-20 yil o'tgandan keyin o'z ta'sirini ko'rsatadi. Kuniga bor yo'g'i 15 daqiqa telefonda gaplashishning o'zi miyada saraton o'smasi hosil bo'lishi uchun etarli hisoblanadi.

Jumladan, doimiy telefon vositasidan foydalanuvchilar o'rtasida; bosh og'rig'i, tez-tez holdan toyish, asabiylashish, ko'rish o'tkirligining pasayishi, hatto nurlanish natijasida turli xildagi o'sma kasalliklari va irsiy kasalliklar ko'payadi.

1. Elektromagnit to'lqinlar ichki to'qimalarning isishiga olib keladi. Mobil qurilma to'r parda, miya, eshitish, vestibulyar va ko'rish apparatlari tuzilmalari tomonidan so'rilgan xavfli nurlanish hosil qiladi. Shuning uchun bu organlar ham, asab tugunlari ham salbiy ta'sirga duchor bo'ladi.

2. Ko'rish, xotira va psixo -emotsional barqarorlikning yomonlashishi.

3. Yomon uyqu. Hattoki kutish rejimidagi telefon ham markaziy asab tizimiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. U uyqu fazalarining to'g'ri o'zgarishini (tez va sekin) yo'qotadi va odamning etarlicha uxlashiga imkon bermaydi

Xulosa qilib shuni aytish joizki, o'z mehnatimiz mahsuli bo'lgan mobil aloqa vositalariga o'zimiz tobe bo'lib qolmaylik, zero, ushbu vositalar inson salomatligiga etarlicha salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Коваленко, А. Е. Влияние мобильных телефонов на организм человека / А. Е. Коваленко, Е. Ю. Зингер, Е. О. Реховская.

2. Tanatova D. K. Mobil gadgetlar Rossiya aholisining kundalik hayotining vaqtinchalik omili sifatida/ D. K. Tanatova, L. R. Tairova//Ijtimoiy siyosat va sotsiologiya. 2014 yil. T. 2. No 4-1 (105). BILAN. 209-217.

3. Feizulina A. R. Uyali telefon nurlanishining inson tanasiga ta'siri xususiyatlari/ A. R. Feizulina/boshqalar]. // Tibbiy onlayn konferentsiyalar byulleteni. 2013 yil. T. 3.

4. Воитович С. С. Влияние электромагнитного излучения на здоровье человека / С. С. Воитович // Наука вчера, сегодня, завтра. 2017.

5. Суворов Г.А. Вопросы биологического действия и гигиенического нормирования электромагнитных полей, создаваемых средствами мобильной связи / Г. А. Суворов [и др.].

6. Мамажанов. М. М. (2022). Мобил телефон ва компьютерларни талабаларнинг куриш уткирлиги таъсири. barqarorlik va etakchi tadqiqotlar onlayn ilmiy jurnali, 277-280.